

[Arvutimaailm 4/02](#)

22 aastat tagasi Autor: [AM](#)

Poliitika

Kodaniku Infoportaal lihtsustab inimese suhtlust riigiga

Aprilli alguses tutvustasid teede- ja sideminister Liina Tõnisson ning AS Baltic Computer Systems nõukogu esimees Ants Sild avalikkusele Kodaniku Infoportaali (KIT- kodaniku infotehnoloogiline keskkond) projekti.

Baltic IT&T 2002

Jane Susi

03. - 06. aprillil toimus Riias konverents Baltic IT&T alapealkirjaga eBaltics. Konverentsi korraldasid Läti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Assotsiatsioon (LITTA), Balti Ministrite Nõukogu IT Komitee ja Data Media Group. Alapealkiri eBaltics kannab ürituse motot: liikumine avaliku- ja erasektori efektiivse koostöö poole.

Õigus

Kelle reeglid kehtivad küberruumis? 3

Eneken Tikk

Kohtuotsuste täitmise problemaatika on peamiselt sama, millest eelpool juba juttu oli - kujutage end hetkeks selle instantsi rolli, kelle ülesanne on näiteks Rootsi kohtu otsus Taiwanil täitmisele pöörata. Lisades veel seiga, et tegemist on näiteks tagaseljaotsusega, ongi kohtuotsus kannatanule nõ ainus reaalne lohutus. Võimalus kohustatud isiku vara arestida või pangaarvet külmutada on sageli asjaoludest tulenevalt lausa võimatu, liiati seadusega keelatud.

Tarkvara ebaseaduslikust kasutamisest tulenevate riskide maandamine

Ahti Leppik

Kuigi piraattarkvara kasutamist ettevõtjate seas võib hinnata julgelt üle poole, tehakse seda suures osas teadmatusest, mitte pahatahtlikkusest. Kuid miks peaks olema teadlik? Põhjusi on mitmeid. Kuidas saada üle teadmatusest? Võimalusi on arvatavasti palju. Kuidas satub piraattarkvara ettevõtte/asutuse arvutisse?

Turvalisus

PC-cillin 2002 - andmeturbelahendus väikefirmasse ja koju

Tiit Sokolov

Koos tormilise ADSL- ja kaabeltehnoloogia arenguga on Interneti püsiühendus muutunud enamikule meist möödapääsmatuks. Messil "Kontakt 2002" välja öeldud andmete kohaselt paigaldas Eesti Telefon perioodil 1. aprill 2000-1. aprill 2002 Eestis enam kui 20 000 ADSL-modemid, mis annab ilmea pildi meie internetiseerumise tasemest.

Ülemus loeb meile

Paljudel on peast läbi lipsanud mõte, mis juhtuks siis, kui ülemus saaks teada, milliseid e-kirju alluvad saadavad. Ühelt poolt annaks see bossile hea (ja mõneti ebaeetilise) võimaluse töötajaid paremini tundma õppida; teisalt motiveeriks alluvaid e-posti teel suhtlema vaid tööalastel teemadel. Kartus, et keegi loeb kellegi teise kirju, ei ole paranoia, see on täiesti reaalne ja igapäevane.

Arvutikurjategijad - kas tabamatud geeniused?

Andero Kaha

Enamasti kujutatakse arvutikurjategijaid ajakirjanduses ning raamatutes tõeliselt negatiivsete kangelastena. Varastatud krediitkaardinumbreid, piraattarkvara ja viiruseid kasutades hävitavad nad kõik enda teele sattuva, jäädes seejuures ise ametivõimudele kättesaamatuks.

Kelle oma on Internet?

Jaan Vare

Electronic Privacy Information Center (EPIC), mis keskendub inimõiguste kaitsele, konstitutsiooniliste õiguste tagamisele ja eriti just inimeste privaatsuse tagamisele, on oma südameasjaks võtnud ka inimõigused e-maailmas ehk Internetis.

Turvalisust ei saa alahinnata

Jaan Vare

Turvalisus muutub iga päevaga aina olulisemaks. Sellest pole võimalik mööda vaadata ega seda alahinnata. Kõik on arvatavasti nõus, et büroole ukse ostmine või alarmi paigaldamine pole liigne kulutus, kuid paljudes firmades arvatakse endiselt, et IT-ga seotud turbeprobleemid on teisejärgulised.

Võrgud

IPv6 praktikas

Klemens Kasemaa, Hasso Tepper

Senised IPv6't tutvustavad artiklid on peaaugult keskendunud uue protokollide võimalustele ja erinevustele võrreldes IPv4'ga, mistõttu arvutikasutajal võib olla mulje justkui oleks IPv6 näol tegemist millegi süvateoreetiliselega. Tegelikult on igaühel võimalus juba täna saada prooviks IPv6 aadress(id) ja teha oma esimesed sammud uue põlvkonna võrgus.

Nokia ennustab tulevikku

Jaan Vare

Tulevik on täis suhtlust, lõbu ja jagamist; võtmesõnad on veel kommuunid ja personaliseerimine, ennustas Nokia Networks'i turundusjuht Hannu Vainio-Mattila aprilli alguses Soomes toimunud turvalisuse alasel konverentsil.

Ruumiline veeb ei ruuli

Jaan Vare

Kui keegi arvas, et brauserite maailmas on olulised ainult IE ja Netscape, siis nüüd on aeg oma arvamust muuta, sest kohal on Browse3D.

Arvuti on meil igas kaheksandas kodus

Tõnu Vare

Eesti üldiste edusammude üle infotehnoloogia arendamisel tunneme uhkust ise ja meid kiidavad teiste riikide esindajad. Seda tänu riigile ja firmadele, kes annavad tihtipeale tasuta võimaluse arvutit kasutada. Kokkuvõttes oskab ja saab Internetti kasutada meil iga kolmas inimene.

Internet ei ole kallis. Mujal

Tõnu Vare

Tänavu kevadel esitas Euroopa Komisjon Euroopa Nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Komisjoni majandus- ja sotsiaalkomiteele ning alakomiteedele raporti "e-Europe 2002". Selles antakse esimene väga inforikas kokkuvõte Euroopa Liidu liikmesriikide võrdlevast arengust IT rakendamisel, analüüsitakse eri maade poliitilist, majanduslikku ja infotehnoloogilist edenemist ja tehakse järeldused edasiseks tegevuseks programmi täitmisel.

U.S. Robotics hakkas võrguseadmeid valmistama

Mart Engelbrecht

1976. aastal Illinoisis alustanud, Asimovi novelli järgi nime saanud ja viimase ajani peamiselt modemitootjana teatud U.S.Robotics on pärast "abielulahutust" võrguseadmete tootjast 3Com 2000. aastal asunud ka kätt proovima võrguseadmete alal.

Unusta hiir ja klaviatuur - hakka mõtlema!!!

Peep Küngas

Arvutid on aja jooksul muutunud aina väiksemaks ning nähtamatumaks - lauaarvutist süle- ning pihuarvutini. Järgmiseks sammuks oleks ihuarvuti (wearable computer) ning seal edasi olekski vaid veidike maad inimese organismiga integreeritud arvutini.

Anekdoodiuputus

Ahto Vahter

Internet on teinud huumoriga sama, mida teeks 100-liitrine kütusepaak siiliga, kes läheb tikuga kontrollima palju seal veel bensiini alles on.

Maailm, kus me elame

Pille Vengerfeldt

Millisesse kogukonda kuulud Sina? Perekond ja sugulased ja sõbrad. Kooli- ja töökaaslased; tuttavad, kes jagavad Sinu huvi arvutite, heade raamatute, lennukimudelite vastu. Või on Sinu kogukond hoopiski Internetis - foorumeid lugemas, uudiseid kommenteerimas, listides sõna võtmas? Lisaks sellele oled sa salamahti arvestatud televaatajate kogukonda, lehelugejate kogukonda ja kui sa seda artiklit lugemas oled, siis ilmselt ka Arvutimaailma lugejate kogukonda.

Ettevõtteportaalid - kas ikka tasub jalgratast leiutada?

Kalev Kuusik

Alustades allpoololevat mõttearendust, turgatas pähe kusagilt kuulnud mõttetera informatsiooni väärtuse kohta, mis hästi haakub portaaliteemaga üldiselt, ettevõtte-portaaliga aga eriti. Mõttetera ise kuulus diskussiooni sellesse osasse, kus hinnati ROI-d, ning spekuleeriti info kiire leidmisega kokku hoitud ajast ja seega rahast. Loo puänt aga oli, "et keegi ei suuda arvutada kahju, mida tekitab info mitteülesleidmine".

Riistvara

Digital War begins-Samsung strikes back!

Veiko Tamm

27. märtsil kutsus Korea firma Samsung ajakirjanikke ja oma toodangu turustajaid kogu Baltikumist Riiga üritusele, mis viidi läbi lõbusas militaarses meeleolus koodnimetuse "Samsung Digital Wars" all.

Abit - uudiseid ühelt Taiwani tiigrilt

Veiko Tamm

Abit on kompanii, kelle toodang pole eriti tundmatu ka meie IT-rahvale. Kuid pole paha temaga ka veidike lähemalt tuttavaks saada.

HP uued masinad

Risto Kasepuu

Bond, James Bond... Või hoopis eriagent Ethan Hunt... Selline tunne valdas mind pärast HP Jornada 560 ja Omnibook 500 lahtipakkimist ning nendega tutvumist. Tegu on hi-tech sümbioosiga kahe suurepärase aparadi vahel. Ja need pole veel kõik, millest siin juttu tuleb.

Sangadega cooler ülekiirendajatele

Veiko Tamm

Cooler-master on juba pikemat aega meie arvutiturul viibinud kvaliteetsete protsessorijahutite (cooler) tootja, kes kannab AMD recommended tiitlit.

Intel ja Xircom: tulevik on juhtmevabade ja integreeritud seadmete päralt

Tarmo Teder

Märtsi alguses tutvustati Tallinnas Inteli ja Xircomi poolt pakutavaid uusimaid mobiilseid võrgulahendusi ning Sybase'i mitmesuguseid tarkvara lahendusi, mis jällegi mõeldud eeskätt mobiilsematele kasutajatele.

Rakendustarkvara

KDE 3.0

Hasso Tepper

3. aprillil nägi ilma valgust Unixi ja Linuxi töölaua keskkonna KDE kolmanda põlvkonna esimene stabiilne versioon - 3.0. Vaatame põgusalt, mida uut KDE3 pakub.

InDesign 2.0

Piret Frey

Senini küljendustarkvara alal liidripositsioonil püsinud QuarkXPress on lõpuks leidnud väärilise vastase. Adobe'i uus InDesigni versioon 2.0 on igati tõsiselt võetav professionaalne tööriist.

Adobe InDesign 2.0 CE omadused võrreldes IE versiooniga

Margus Estna

Nüüdsest võib Eestist leida ka meie keeleoludega paremini sobivat versiooni Adobe uusimast küljendustarkvarast InDesign 2.0. Selle lõpus on tähis CE (Central European) ja ainsa, kuid olulise erinevusega tavapärasest IE (International English) versioonist on lisatud Kesk- ja Ida-Euroopa, sh eesti keele tugi.

Varia

Mõttekeskne kultuur

Andreas W

Kui inimene teeb masina ja õpetab ta mõtlema, siis tuleb tal leppida ka sellega, et mõtlev masin ei saa olla enam tema kontrolli all olev objekt. Mitte selles pole siis küsimus, kas inimene peaks ootama, millal masinad tema ülemvõimu vastu mässu tõstavad. Ta peab siis hoopis midagi muud. Nimelt, ta peab masinad vabaks andma. Lõplikult ja pöördumatult.

Mängud

Täna...

Lauri Jürisoo

On jutt lühike. Ruumipuudusel tõstsin uudised esiküljele. Rõõm ja õnnistus olgu teiega, vähemalt nendega, kes normaalsed on.L.J.

Õpime joogatPead koos, neljas peatükk

Timo Tomson

Nii. Algatuseks hinga sisse. Ja nüüd välja. Võta arvuti ees istudes lootuseasend, pane parem jalg kaela taha ja kõdistä väikese varbaga vasakut kõrvalesta. Korda samal ajal mantrat: "Ma olen rahulik. Ma olen keskendunud. Ma olen valmis järjekordseks annuseks mänguteemaliseks filosoofiaks."

Heroes of Might & Magic 4Meie üks lemmikuid on tagasi!

Arnel Pällo, Lauri Jürisoo

Nad ei helista, nad ei kirjuta... mingil hetkel kartsime päris tõsiselt, et HOMM4 jääbki sündimata. Ent kannatlikud elavad kaua - pärast eelmist osa kulunud kolme aastat on see siiski kohal, et käigustrateegitsemine taas popiks muuta ja Heroes Chronicle'i tõttu sarja veidi langenud maine rehabiliteerida.

Omikron: The Nomad SoulNostalgia-rubriik

Kaimar Palts

Mida arvaksid, kui ühel ilusal hetkel restoranis kõik söögid-joogid läbisegi ühel lial serveeritaks? Oleksid segaduses? Pisut kahtlev, aga ei julgeks ka õiendama hakata, sest äkki nii peabki olema? Et uus aeg, uued kombes?

7 vaprat Maania tutvustab seitset eriti head Half-Life'i modifikatsiooni

Marek Saar

9/01 kirjutasime pikemalt Half-Life'i täiendustest ja vähemalt minu meelest on nüüd aeg teema juurde tagasi pöörduda. Seekord keskendun rangelt parimatele modifikatsioonidele. Need on tõesti liiga head, et mainimata jätta, ning võivad oma populaarsuse tõttu Counter-Strike'i kombel ehk isegi mängude ajalugu muuta. Kõik neist ei pruugi veel valmis olla, aga ärge seda minu süüks ajage.

Trainz Virtuaalne raudtee

Andris Feldmanis

See ei ole lihtsalt järjekordne rongisimulaator. Auran läheneb asjale väga omapärase nurga alt: Trainz on põhimõtteliselt tarkvaraline mudelraudtee. Seetõttu on rõhuasetus hoopis teine kui eelmise aasta MS Train Simis.

Grandia II Dreamcasti hittrollikas arvutisõpru püüdmäs

Timo Tomson

On harv juhus, kui algupärased konsoolihitid arvutile tuuakse. Eriti kehtib see RPG-de kohta, mis ju omal moel konsoolide kroonimata kuningad, õigustatult sealjuures. Õigustatult kroonimata, mitte kuningad...

Virtua TennisParim virtuaalennis üldse!

Tarmo Toomepuu

Kas mäletad klassikut nimega Pong? Kui mäletad, väga tore, kui ei, siis õpid kohe tundma. Sinu ees on üks selle järeltulijatest. Virtua Tennis porditi meile SEGA Dreamcasti konsoolilt, millel see ilmus kahe aasta eest. Viimasele jõudis see aga arcade-masinatelt, kus nägi ilma valgust nime all Power Smash (1999). Samas on imelik, et arvutile toodi just esimene osa, nimelt ilmus Dreamcastil ka originaalist

igas mõttes parem Virtua Tennis 2K2. Ent käesolev on samuti suurepärase ajaviide, sellest plaanitakse isegi Game Boy Advance'i versiooni.

Praktika

Salasõnad salajaseks

Mart Vabar

Ankeetide ning sisselogimiste automatiseeritud täitmine arvutis on ühelt poolt mugav võimalus aega säästa, teiselt poolt võib see tekitada konfidentsiaalsete andmete lekkimise riski.

Juhtkiri

Uks lukku!

Jaan Vare

Minu kodu uks on kindlalt lukus ja võõraid ning kutsu- mata külalisi ma sisse ei lase. Omad võivad tulla ja on oodatud. Samasugune olukord peaks valitsema ka iga asutuse arvutivõrgus, kuid kahjuks pole see alati just nii.

- [AM arhiiv](#)